

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/161/2020
Identifikačné číslo spisu:	7216224752
Dátum vydania rozhodnutia:	22.09.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7216224752.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členov senátu JUDr. Jána Šikutu, PhD. a JUDr. Eriky Šobichovej v spore žalobcov 1/ O.. D. Q., narodeného dňa X.X.XXXX, 2/ O.. D. Q., narodenej dňa XX.X.XXXX, obaja trvale bytom v P., T. č. XX, zastúpených JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova ulica č. 20, proti žalovanej O.. I. H., narodenej dňa X.X.XXXX, trvale bytom v P., T. č. XX, zastúpenej JUDr. Gabrielou Jablonskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Letná 47, o zaplatenie 15.933,12 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41 C 424/2016, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 2018 sp. zn. 9 Co 42/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd dovolanie žalobcov v 1. a 2. rade o d m i e t a.

Žalovaná m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. apríla 2017, č. k. 41 C 424/2016-110 zamietol žalobu žalobcov o zaplatenie 15.933,12 Eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalovanej priznal proti žalobcom spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie ustálil, že dôvodnosť nároku žalobcov v prejednávanej veci je závislá od existencie či neexistencie právneho dôvodu užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov žalovanou. Uvedený právny základ nároku bol podľa názoru súdu prvej inštancie s konečnom platnosťou vyriešený v iných súdnych sporoch, ktoré boli pre súd záväzné aj v predmetnom konaní. Mal za to, že totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie nároku žalobcov. Pre konanie bola z pohľadu konajúceho súdu významná predbežná otázka - titul užívania nehnuteľnosti žalovanou, ktorá bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá a súd nemohol o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právny závery. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba v prejednávanej veci bola v celom rozsahu nedôvodná, keďže žalovaná užíva nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcov nie bez právneho dôvodu, ale na základe práva bezplatného a

doživotného užívania nehnuteľnosti založeného platnou dohodou dedičov obsiahnutou v Osvedčení o dedičstve sp. zn. 28 D 1020/97, Dnot 303/97 zo dňa 6. apríla 1998, ktoré právo doposiaľ existuje v nezmenenej forme, čo do rozsahu užívania i jeho charakteru (bezodplatnosť).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2018, sp. zn. 9 Co 42/2018 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v celom rozsahu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a na tieto odkázal. Poznamenal, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 191 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C.s.p.“), z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky argumenty uvádzané žalobcami v odvolaní. K povinnosti žalobcov vo vzťahu k žalovanej umožniť jej bezplatné užívanie predmetnej nehnuteľnosti poukázal na skutočnosť, že táto otázka bola medzi tými istými účastníkmi už právoplatne vyriešená rozhodnutiami, ktoré uviedol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Právoplatnými súdnymi rozsudkami tak došlo k vyriešeniu hmotnoprávného vzťahu, z ktorého vyplýva právo žalovanej užívať predmetnú nehnuteľnosť, a to na základe osobného práva žalovanej užívať nehnuteľnosť doživotne a bezplatne, vyplývajúceho z obsahu osvedčenia o dedičstve. V tejto veci bol teda súd (prvostupňový aj odvolací) viazaný vyriešením tejto predbežnej otázky (§ 219 ods. 4 C.s.p.) a nemohol vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, či neexistencie práv a povinností medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia včas dovolanie (ďalej aj „dovolatelia“), ktorým uvedený rozsudok napadli z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia osobného záväzku žalobkyne 2/ zabezpečiť žalovanej právo bezplatného a doživotného užívania rodinného domu a navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodili z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C.s.p. Podľa dovolateľov nesprávne právne posúdenie veci spočívalo v nesprávnom posúdení právnych otázok, či osobný záväzok, ktorý na seba prevzala žalobkyňa 2/, zabezpečiť žalovanej právo bezplatného a doživotného užívania rodinného domu, je platným právnym úkonom a či právo bezplatného doživotného užívania nehnuteľnosti znamená zároveň povinnosť povinnej, z takéhoto osobného záväzku hradiť za oprávnenú aj úhrady za plnenia spojené s užívaním domu.

4. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobkyňa 2/ prijala záväzok zabezpečiť žalovanej v dome bezplatné a doživotné užívanie a uvedený spôsob užívania nebol sporný od roku 1998 do roku 2009. Podľa názoru žalovanej bol preto určitý, jasný a zrozumiteľný. Žiadala, aby dovolací súd dovolanie odmietol z dôvodu jeho oneskoreného podania, prípadne dovolanie odmietol z dôvodu, že právne posúdenie veci jednotlivými súdmi bolo správne a žiadala náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutia (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť len tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

10. Žalobcovia v 1. a 2. rade (dovolatelia) v danom prípade vyvodzujú prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa dovolateľov súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nesprávne právne posúdili právne otázky, spočívajúce v tom, či osobný záväzok, ktorý na seba prevzala žalobkyňa v 2. rade, zabezpečiť žalovanej právo bezplatného a doživotného užívania rodinného domu, je platným právnym úkonom a či právo bezplatného doživotného užívania nehnuteľnosti znamená zároveň povinnosť povinnej, z takéhoto osobného záväzku hradiť za oprávnenú aj úhrady za plnenia spojené s užívaním domu.

11. Dovolací súd, zhodne s názorom súdu prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom, zdôrazňuje, že dôvodnosť nároku žalobcov v 1. a 2. rade, ktorý uplatňujú v prejednávanej veci je závislý od existencie právneho dôvodu užívania nehnuteľnosti žalovanou, resp. platnosti dedičskej dohody. Právny základ tohto nároku je zároveň právnym základom položených otázok v dovolaní, tento bol však s konečnou platnosťou vyriešený v inom súdnom spore, ktorého výsledok je záväzný pre súdy v tomto konaní (rozsudok Okresného súdu Košice II. z 25. marca 2009 č. k. 41 C 78/2007).

12. Zásada právnej istoty obsiahnutá v článku 2 Civilného sporového poriadku, predstavuje základ pri úprave právnych pomerov strán sporu a predstavuje jednu z podmienok konania, keďže súd nemôže opätovne prejednávať právoplatne rozhodnutú vec. Totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie nároku žalobcov. Pre konanie vo veci samej je významná predbežná otázka - titul užívania nehnuteľnosti žalovanou, ktorá bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá a súd nemôže o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právny závery.

13. Na základe uvedeného preto dovolací súd uzatvára, že dovolateľmi formulované právne otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku v spojení s § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku neboli odvolacím súdom, ani súdom prvej inštancie riešené, keďže právny základ dovolateľmi položených otázok bol už právoplatne vyriešený v iných súdnych konaniach, ktorý bol pre súd prvej inštancie ako aj odvolací súd záväzný. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (ustanovenie § 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

15. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.